Frank Kreuk is sinds 1991 als onderzoeker verbonden aan Proeftuin Zwaagdijk. Daar bestrijkt hij het hele veld van de bollenteelt. Tulp en lelie zijn z'n voornaamste gewassen, maar hij heeft ook gladiool en krokus in zijn pakket. In het winterseizoen kun je hem ook nog gebogen zien over potgrondproeven "Die breedte, dat maakt het interessant", zegt Frank.

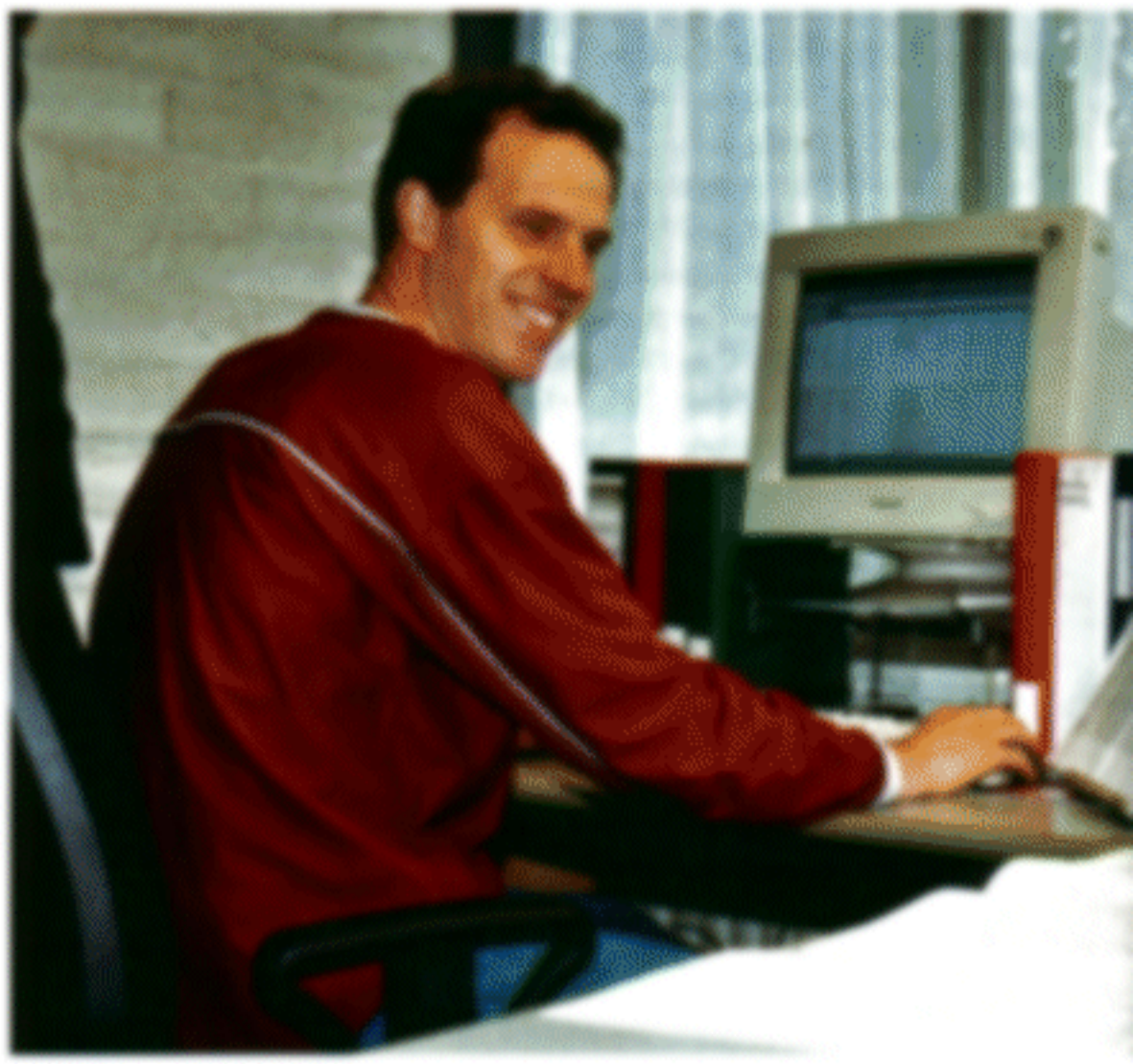

Proeftuin Zwaagdijk

Frank Kreuk: 'ik ben een beetje bolle

Frank Kreuk zit op deze sombere maandag in oktober achter zijn computer. Onderzoek doen is nu eenmaal niet alléén het zo goed mogelijk opzetten en uitvoeren van een proef, maar ook het analyseren en rapporteren van de uitkomsten. Frank (42) kan bogen op een langjarige onderzoekservaring. Vóór de herstructurering van het praktijkonderzoek werkte hij al op de Proeftuin, dat toen fungeerde als de 'klei-dependance' van het PAV en LBO. "Toen ik in 1991 op de Proeftuin kwam werken, werd ik aangesteld als onderzoeker voor het bedrijfssystemenonderzoek". De afronding van het project in 1997 viel goeddeels samen met verzelfstandiging van Proeftuin Zwaagdijk, waar Frank in januari 1997 startte als onderzoeker met als taakveld de bollenteelt en de bollenbroei.

Hart

Bloembollen lopen als een rode draad door zijn leven. Als hobby teelt hij al vanaf zijn 10-e jaar een hoekje bollen. Een dag planten, twee dagen rooien. Lekker alles met de hand. Afkomstig uit Lutjebroek, werkte hij na de Middelbare tuinbouwschool ook nog een tijd op het, door drie broers gerunde, ouderlijke bedrijf. Na twee jaar besloot hij toch verder te kijken en werd hij leraar aan de Agrarische School Heerhugowaard. Lesgeven in de groenteteelt was zijn hoofdtaak, met de bollenteelt als neven-onderwijstaak. Dat deed hij zeven jaar. Een geboren leraar? "Het werk beviel me goed. Ik was leraar bij het toenmalige leerlingenstelsel. Dat betekende heel veel de praktijk in, ik sleepte mijn leerlingen overal mee naar toe. Ik spreek sommige gasten nog wel eens. Ze vonden het een mooie tijd". Jammer genoeg ging het onderwijssysteem op de kop, waardoor de theorie steeds belangrijker werd. Frank had daar geen zin in, en maakte de overstap naar de Proeftuin. Stond in het bedrijfssystemenonderzoek de combinatie vollegrondsgroenten en bollenteelt nog centraal, na de verzelfstandiging van Proeftuin Zwaagdijk richtte hij zijn aandacht geheel op de bloembollen. Een toespitsing die hij wel zag zitten. "Mijn hart heeft altijd bij de bollen gelegen".

In het begin van zijn functie bij de zelfstandige proeftuin was Frank de enige 'bollenspecialist'. Al snel raakte de orderportefeuille zo vol, dat dit teveel was voor één onderzoeker. Hans Meester en Yorick van Leeuwen (zie vorige nummers) kwamen Zwaagdijk's bollenafdeling versterken. Hans nam de waterbroei voor zijn rekening, Yorick de biologische bollenteelt op zware grond. Frank houdt zich met al het overige bollenonderzoek bezig en dat is nog al wat. "Ik ben bollenbreed actief. Alle buitenteelten, van gladiool tot krokus komen voor mijn rekening. Daarnaast doe ik in de winter nog potgrond- en Pythiumproeven. De meeste aandacht gaat natuurlijk uit naar lelies en tulpen, maar ik hou ook de nieuwste ontwikkelingen bij de kleinere gewassen goed bij. Daar steek ik veel energie in. Juist dat brede maakt het interessant". Sinds april dit jaar is hij ook nog secretaris van het gebruikswaarde-onderzoek, als opvolger van Gerard Beentjes.

ROL

In tegenstelling tot zijn collega's, doet Frank veel privaat gefinancierd onder-

ngek'

zoek. "Ik doe veel onderzoek voor toeleveranciers van meststoffen- en potgrond, en voor gewasbeschermingsfabrikanten". De opdrachtgevers beslissen wat er met die resultaten gebeurt en hoe breed die eventueel verspreid worden. Dat betekent dat hij weinig kan en mag vertellen over deze projecten. Dit type klanten doet volgens hem graag zaken met de Proeftuin. Voor een gewasbesbeschermingsfabrikant is het vaak praktischer om, bijvoorbeeld, toelatingsonderzoek uit te besteden bij de proeftuin, dan dit zelf uit te voeren. Een voordeel is ook dat de leverancier of fabrikant bij Zwaagdijk makkelijk in contact kan komen met de klanten-afnemers. "Ze kunnen zich hier presenteren op open dagen of eens een demo-proef organiseren". Namens Proeftuin Zwaagdijk is hij ook nauw betrokken bij het – hoofdzakelijk regionaal gefinancierde - lelieonderzoek van de Stichting Regionaal Onderzoek Lelieteelt (ROL) in Noordoost-Nederland. "Het is heel uniek dat een groep kwekers zoiets weet op te zetten en geld bij elkaar weet te krijgen. Het doel was om onderzoek naar dat gebied te krijgen, omdat de omstandigheden daar verschillen. Het bestuur heeft dat bereikt met veel enthousiasme en doorzettingsvermogen. Kijk naar de drukbezochte open dagen en de kennismarkt. Ik kom daar graag, de kwekers zijn er erg leergierig".

Dat onderzoek doen veel creativiteit vraagt, blijkt het uit het 'hagelonderzoek' dat hij uitvoerde in opdracht van de Hagelunie. In de praktijk zijn er twee soorten hagelschade: het grijshagelen en het stukhagelen. Deze soorten schade moest Frank in zijn onderzoeksopzet zien na te bootsen. Via connecties bij het waterschap wist hij een partij grind te regelen, die hij net zo lang zeefde tot hij twee grindfracties had die bij toediening met de luchtnevelspuit precies de juiste schadebeelden gaven. Een opvallende uitkomst was dat, in tegenstelling tot wat wel eens gedacht wordt, hagelschade geen uitbreiding van vuur geeft, als er tijdens de hagelbui nog geen vuur in het gewas is. Wel moet daarna meteen een vuurbespuiting worden toegepast. Is er al wel vuur in het gewas, dan is er forse toename van vuur te bespeuren.

Proeftuin Zwaagdijk slaat zijn vleugels steeds meer uit buiten West-Friesland, is Frank's ervaring. "Wij zijn hier in het westen actief van Egmond tot aan Den Helder. Maar ook Flevoland behoort tot ons werkterrein, evenals Noord-Oost-Nederland". In veel van deze gebieden heeft Frank ook praktijkproeven liggen. Zijn gladiolenproeven liggen zelfs op de Veluwe. Voor al deze proeven – merendeels in de gewasbeschermings- en bemestingssfeer – heeft hij de medewerking van de praktijk nodig en die krijgt hij ruimschoots. "Voor de kwekers zelf is het soms best wel lastig. Natuurlijk, ze steken er zelf ook wat van op, maar ze moeten toch opletten met de bemesting en het spuiten". De uitstekende samenwerking met de praktijk geeft aan dat Zwaagdijk een goede naam heeft bij het bedrijfsleven. "Wij kunnen snel werken, dat wordt als prettig ervaren" Wat dit aangaat, kan hij goed de vergelijking maken met het nabije verleden. "Nu we zelfstandig zijn, moeten we alles uit de markt halen. Dat was een grote verandering. Wij waren de eerste organisatie die op die manier te werk ging. Je moet jezelf verkopen, dat betekent goed luisteren naar wat de praktijk wil en snel en flexibel werken. Het hoeft hier niet allemaal door een ambtelijke molen. Als er een onderzoeksvraag binnenkomt, bekijken we of we daar iets mee kunnen, we maken een offerte en bij akkoord gaan we aan de slag".

Frank Kreuk heeft het naar zin bij Proeftuin Zwaagdijk. "Het is een baan die bij me past". Maar, relativerend: "ik ben een bollengek, dan vind je het al gauw leuk". Hij stelt dat je voor zijn vak die bollengekte ook wel moet hebben. "Je moet weten wat er onder de kwekers leeft. Ik sta ook altijd aan de kant van de kwekerij, ik leef erg mee. Het doet me goed als kwekers wat aan mijn onderzoek hebben."

Tekst: Gerrit Wildenbeest
Foto's: René Faas